

Yargıtay kararları ışığında adli tıbbi açıdan intihara yönlendirme suçu; Bir kesitsel araştırma

In lighth of the decisions of the court of cassation, the crime of incitement to suicide from a medical perspective: A cross sectional study

Fatma Tuğba Erkman¹

¹Adli Tıp Kurumu Ankara Grup Başkanlığı Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Ankara, Türkiye

Gönderim Tarihi: 21 Haziran 2024, Kabul Tarihi: 24 Ağustos 2024

İletişim: Fatma Tuğba Erkman

Adli Tıp Kurumu Ankara Grup Başkanlığı Adli Tıp Şube Müdürlüğü,

Ankara, Türkiye

e-mail: ftugbaates@gmail.com

ORCID ID: FTE [0000-0002-3486-657X](https://orcid.org/0000-0002-3486-657X)

ÖZET

Amaç: İntihar eylemi, kişinin kasıtlı olarak hayatına son vermesi olarak tanımlanmakla birlikte kanunlarda suç olarak tanımlanmamaktadır. Ancak intihar suç olarak tanımlanmasa dahi Türk Ceza Kanunu 84. maddesinde intihara yönlendirme davranışı suç olarak belirtilmiştir. İntihara yönlendirme suçunun birçok unsuru bir arada içermesi ve olayın oluş vasfı açısından olay yeri ve adli tıbbi muayene özellikleri nedeni ile kasten yaralama, eziyet, cebir ve tehdit yolu ile kişiyi intihara mecbur etme suçları ile ayırımının yapılması gerekmektedir.

Materyal ve Metodlar: Yargıtay'ın resmi internet sitesi "https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasilsitemciWeb/" adresine girilerek "intihara yönlendirme", "intihara azmettirme", "intihar", "intihara teşvik" anahtar kelimeleri kullanılarak saptanan 23.01.2012-14.09.2022 tarihleri arasındaki tüm kararlarda intihara yönlendirme suçunun demografik ve adli tıbbi verileri incelenmiş ve suçun oluşumunda ve değerlendirilmesinde adli tıbbi açıdan önemli olan noktalar taranmıştır. Ulaşılan Yargıtay kararı içerisinde karar içerikleri, suç tipleri ve ilk derece mahkeme (yerel mahkeme) kararının bozulma gerekçeleri belirtilen 38 karar çalışmaya dâhil edildi.

Bulgular: Literatür verilerine göre en sık intihar yöntemi olarak ası kullanılmasına rağmen bizim çalışmamızda %37,5 oranla en sık intihar yöntemi ateşli silahtı. Yine ülkemizde yapılan çalışmalarda ölümlü sonuçlanan olgularda erkek cinsiyet üstünlüğü varken bizim çalışmamızda vakaların %71,45'ini kadınlar oluşturdu.

Sonuç: Suç vasfının ayırımı açısından ayrıntılı olay yeri incelemesi, özellikli vakalarda verbal otopsi, her iki taraf açısından da ayrıntılı psikiyatrik muayene, eşlik eden koşulların ayrıntılı olarak incelenmesi son derece kritiktir.

Anahtar Kelimeler: İntihara azmettirme, intihara teşvik, intihara yönlendirme

SUMMARY

Aim: Suicide is defined as the deliberate act of ending one's own life, and it is not considered a crime in many legal systems. However, even the incitement to suicide is defined as a criminal offense in Article 84 of the Turkish Penal Code. The differentiation between incitement to suicide and other offenses such as deliberate injury, torture, coercion, and threats is necessary due to various factors that encompass the incident's nature, the location of the incident, and the characteristics of forensic medical examination.

Material and Methods: The official website of the Court of Cassation is accessed "https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasilsitemciWeb/" using keywords. An analysis was conducted on all decisions made between January 23, 2012 and September 14, 2022 related to the crime of incitement to suicide. The study examined demographic and forensic medical data, focusing on key aspects of the offense's occurrence and evaluation from a medical perspective.

Results: According to the literature, hanging is the most common method of suicide; however, in our study, firearms were the most frequent method, with a rate of 37.5%. Contrary to studies conducted in our country, where suicide cases resulting in death are more common among males, in our study, 71.45% of the victims were women.

Conclusion: For distinguishing the nature of the offense, a detailed examination of the incident location, specific cases involving post-mortem examinations, comprehensive psychiatric evaluations for both parties, and a thorough analysis of accompanying circumstances are of utmost importance.

Keywords: Abetting suicide, incitement to suicide, suicide aiding

GİRİŞ

İntihar son yıllarda azalma eğiliminde olsa dahi Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre hala önde gelen bir küresel sağlık sorunudur (1). Çeşitli genetik, toksikolojik ve psikolojik nedenlerin sorumlu tutulduğu intihar davranışı Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) suç olarak kabul edilmez ancak kişileri çeşitli sebeplerle ve yöntemlerle intihara yönlendirmek yasalarda kişinin yaşama hakkının korunması kapsamında suç olarak tanımlanmaktadır. TCK 84. Maddesinde "1-Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 2- İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 3- Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 4- İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar" şeklinde belirtilmiş olup bir başkasını intihara yönlendirme suçu birden çok unsuru bir arada içeren bir suç türüdür (Tablo 1).

Tablo 1. Türk Ceza Kanunu 84. maddesi

Türk Ceza Kanunu 84. Maddesi

1-Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2- İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

3- Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

4- İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

İntihar primer olarak suç olarak kabul edilmese de intihara yönlendirme suç olarak kabul edildiğinden intihar girişimi varlığında kişiden ayrıntılı anamnez alınması, intihar girişiminin ölümle sonuçlandığı vakalarda ayrıntılı olay yeri incelemesi, ölen kişinin yakınlarından alınacak detaylı psikiyatrik anamnez ve detaylı otopsi işlemi son derece önem arz eder.

Çalışmamızda Yargıtay kararları ışığında intihara yönlendirme suçunun demografik ve adli tıbbi verileri incelenmiş ve suçun oluşumunda ve değerlendirilmesinde adli tıbbi açıdan önemli olan noktalara dikkat çekilmiştir.

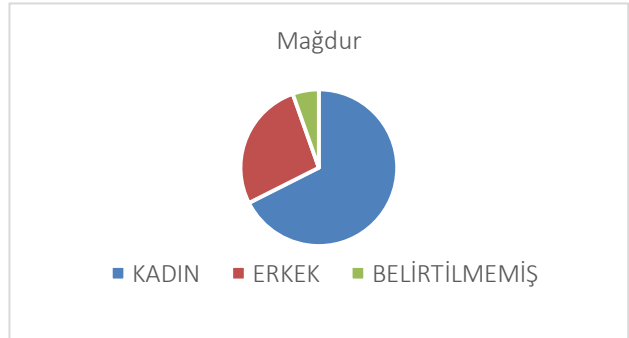
MATERYAL ve METODLAR

Yargıtay'ın resmi internet sitesi <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasilisTemciWeb/> adresine girilerek "intihara yönlendirme", "intihara azmettirme", "intihar", "intihara teşvik" anahtar kelimeleri kullanılarak saptanan 23.01.2012-14.09.2022 tarihleri arasındaki tüm kararlar tarandı. Ulaşılan Yargıtay kararı içerisinde karar içerikleri, suç tipleri ve ilk derece mahkeme (yerel mahkeme) kararının bozulma gerekçeleri belirtilen 38 karar çalışmaya dahil edildi. Dosya içeriği ile ilgili bilgilere ulaşılamayan kararlar dışlandı. Ulaşılan dosyalar intihar yöntemi, fail- mağdur cinsiyeti, bozma kararı gerekçeleri, olay yeri özellikleri, intihara yönlendiren kişi ile mağdur yakınlık derecesi, intihar sonucu ölüm gerçekleşip gerçekleşmemesi açısından incelendi. Bu çalışma internet araştırması niteliğinde olduğu için etik kurul izni alınmamış ancak çalışma kapsamında Helsinki Bildirgesi'ne kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen kararların incelemesi sonucunda intihara yönlendirme suçu mağdurlarının %71,45'ini kadınlar, %28,5'ini erkekler oluşturmaktaydı. İncelediğimiz dosyalarda iki olayın mağdurunun ve sanığının cinsiyeti bildirilmemişti. Zanlıların (n=37); %94,56'sını erkek, %5,4'ünü kadınlar oluşturdu (Tablo 2).

Tablo 2. Mağdur- Zanlı cinsiyet dağılım grafiği

İntihar girişimlerinin (n=37) %91,8'i ölümle sonuçlanmış, %8,1'inde intihar sonucu ölüm meydana gelmemiştir. İntihar yöntemi olarak çalışmaya dahil edilen vakaların %37,5'i ateşli silah, %28,1'i ilaç-toksik madde, %18,7'i yüksekten düşme, %12,5'i ası yöntemi kullanmıştı (Tablo 3).

Tablo 3. İntihara yönlendirme suçu intihar yöntemleri

İntihar Yöntemi	N (%)
İlaç - Toksik Madde	9 (28,1)
Ası	4 (12,5)
Ateşli Silah	12 (37,5)
Yüksekten Düşme	6 (18,7)
Diğer/belirtilmemiş	6 (16,21)

Olay yeri incelemesinde %8,1'inde intihar notu varlığı belirtilmiş olup mağdur ile sanık arasındaki yakınlık açısından %51,3'ünde sanık eş ve ya partner iken, %10,8'inde üst soy, %5,4'ünde alt soy, %32,4'ünde arkadaş, tanıdık vb. kişiler idi (Tablo 4).

Tablo 4. İntihara yönlendiren kişi mağdur ilişki tablosu

İntihara Yönlendiren Kişi	N (%)
Partner-Eş	19 (51,3)
Üst soy	4 (10,8)
Alt Soy	2 (5,4)
Arkadaş vb.	12 (32,4)

Kararlar sonuçlarına göre incelendiğinde %18,9'unda yerel mahkeme kararı onanmış, onanan yerel mahkeme kararlarının 4'ünü intihara yönlendirme suçu olmadığı yönünde karar verilmiş olup, bozma kararı verilen 30 dosyanın 10'unda intihara yönlendirme suçu oluşmadığı, 3'ünde intihara yönlendirme suçu oluştuğu, 7'sinin yerel mahkemece dosyanın tekrar değerlendirilmesi gerektiği, 10'unda da suç vasfının değişimi nedeni ile bozma kararı verildiği belirtilmiştir (Tablo 5).

TARTIŞMA

İntihar Türk Dil Kurumuna göre kişinin yaşamına kendi iradesi ile son vermesi olarak tanımlanır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre sıklığı azalmakla birlikte önde gelen küresel sağlık sorunlarından birisidir. Literatür verilerinde intihar yöntemi olarak %40-50 arasında değişen oranlarda en sık olarak ası yöntemi kullanıldığı belirtilmektedir (2,3). Bununla birlikte bizim çalışmamızda literatürden farklı olarak intihara yönlendirme suçu mağdurlarının muhtemelen öncesinde planlama gerekmemesi ve ulaşım kolaylığı nedeni ile en sık intihar yöntemleri sırası ile ateşli silah (%37,5), ilaç ve toksik madde maruziyeti (%28,1), yüksekten düşme (%18,7) olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Yargıtay Bozma Kararları ve gerekçeleri

Yargıtay Bozma Karar Gerekçeleri	n
İntihara yönlendirme kastı bulunmaması	2
Birlikte intihar etme kararı alınması	2
İntiharın gerçekleşmemesi	1
İntihara yönlendirme suçu unsurlarının oluşmaması	5
Yetersiz inceleme (otopsi bulguları, olay yeri kayıtları, intihar notu ve telefon kayıtlarının tekrar incelenmesi)	6
Yetkisiz mahkeme kararı verilmesi	1
Kasten öldürme suçunun intihara yönlendirme suçu olarak değerlendirilmesi,	3
İntihara yönlendirme suçunun intihara mecbur etme nedeni yöntemi ile kasten öldürme sayılması,	6
İntihara yönlendirme değil eziyet suçu olarak değerlendirilmesi gerektiği	1
İntihara yönlendirme suçu oluştuğu	3

Yine ülkemizde yapılan çalışmalarda ölümle sonuçlanan intihar olgularında erkek cinsiyet çoğunlukta olmakla birlikte muhtemelen psikolojik dinamikler ve yönlendirilebilirlik göz önüne alındığında intihara yönlendirme suçu mağdurlarının %71,45 oranında kadınlar olduğu tespit edilmiştir (4).

Halen kadına yönelik şiddetin yaygın bir insan hakkı ihlali olduğu ve her 3 kadından 1'inin yaşamları boyunca tanıdıkları erkeklerin şiddetine maruz kaldığı ve kadınların en sık olarak partnerlerinden şiddet gördüğü literatürde bildirilmiştir (5). Psikolojik ve fiziksel şiddetin ileri bir boyutu olan intihara yönlendirme suçu zanlılarının da özellikle mağdurların büyük çoğunluğunun kadın olduğu göz önüne alındığında literatürle benzer şekilde %51,3 partner-eş, %14,8 üst soy, %5,4 alt soy ve %32,4 oranla arkadaş, tanıdık, iş arkadaşı vb. oluşturmaktadır.

İntihar etmek TCK'nda suç olarak düzenlenmemiş olmakla birlikte intihara yönlendirme suçu TCK m.84'de tanımlanmıştır (Tablo 1). TCK'nun 84. maddesinin gerekçesi, insanın yaşamını sürdürme içgüdüsüne rağmen belirli koşullar altında, algı yeteneğinin kaybı veya dayanılmaz acılar nedeniyle bireyin yaşamını sona erdirmeye yönünde bir irade ortaya koyabileceğini kabul etmektedir. Ancak bu iradenin hukuken geçerli sayılmaması nedeniyle, intihara teşvik veya yardım gibi eylemlerin cezalandırılabilir olduğu belirtilmiştir. Gerekçede, ahlaken tasvip edilmeyen intihar eyleminin cezai yaptırım gerektirmediği, buna karşılık başkasının intiharına neden olan fiillerin toplum düzeni ve birey hakları açısından tehlikeli olduğu vurgulanmaktadır. Hukuki olarak intihara yönlendirme suçu seçimlik suç olarak kabul edilip birden çok unsuru bir arada içermektedir (6). Bu unsurlardan birisi olan "intihara azmettirme" intihar düşüncesi olmayan kişide intihar

düşüncesi oluşturmak (7), “intihara teşvik” intihar fikri olan ancak tam olarak karar vermemiş kişiyi intihar etmeye yöneltmek, “intihar kararını kuvvetlendirme” intihar kararını vermiş olan kişinin bu kararını güçlendirmek, almış olduğu intihar kararını gerçekleştirmesi için motive etmek (7), “intihara herhangi bir şekilde yardım etme” ise intihara karar vermiş olan bir kimsenin intiharını kolaylaştırmaya yönelik her türlü hareket olarak sayılmaktadır (7). İntihara yönlendirme suçu intihar öncesinde, intihar sırasında, kişiye intihara azmettirme, teşvik etme, intihar kararını kuvvetlendirme veya intihara herhangi bir şekilde yardım etme şeklinde işlenebilir (6).

Yargıtay kararları incelendiğinde intihara yönlendirme suçu açısından gerçekleştirilen fiilin belirli bir ağırlıkta olması ve somut tehlike oluşturması ve suçu işleyen kişinin kastı gerektiği yönündedir. Yargıtay 1. Ceza Dairesi 2013/627K sayılı ve 13/11/2013 tarihli kararında failin intihara yönlendirme kastı olmadığından intihara yönlendirme suçu oluşmadığı belirtilmiştir. Yine suçun oluşması için herhangi bir şekilde mağdurun intihar fikrini eyleme geçirecek bir hareket gerçekleştirmesi gerekmektedir (8). Yargıtay 1. Ceza Dairesi 2018/4383K sayılı ve 25/10/2018 tarihli kararında intihar gerçekleşmediği için intihara yönlendirme suçu oluşmadığı vurgulanmıştır. Ancak suçun oluşumu açısından intihar sonucunda kişinin ölümün olmemesi aranan bir kriter olmayıp (7) Yargıtay kararlarında da intihara yönlendirme suçu nedeni ile intiharın ölümle sonuçlanmadığı ancak intiharın gerçekleştiği olgularda intihara yönlendirme suçu olduğu belirtilmiştir.

İntihara yönlendirme suçu olayın oluş vasfı, olay yeri özellikleri ve adli tıbbi bulgular açısından diğer suç unsurları ile karışabilmektedir. İntihara yönlendirme suçundan bahsedebilmek için fail, cebir veya tehdit yoluyla kişiyi intihara sevk etmemiş olmamalıdır, öyle ki cebir veya tehdittin eşlik etmesi durumunda kasten öldürme suçu meydana gelmektedir (8). Bu noktada Yargıtay kararları incelendiğinde kasten öldürme, cebir, tehdit, intihara yönlendirme suçlarının birbiri ile çok yakından ilişkili suçlar olduğu, %33 (n=10) oranla kararların bozma nedeni suç vasfının değişmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Suç vasfı değişen kararlar incelendiğinde olay yeri incelemelerinin yetersizliği, intihar notu/ses kaydı veya mesajlaşmaların dikkate alınmadığı, kişinin yapılan muayenesinde ve otopsisinde belirtilen farklı vasıftaki yaralanmaları dikkate alınmadığı gerekçesi ile intihara yönlendirme suçu olarak değerlendirilen 6 dosyanın cebir ve tehdit yolu ile intihara mecbur etme sureti ile kişilerin ölümüne sebep olanların TCK 81. madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

SONUÇ

İntihara teşvik suçunun belirlenmesi adına ayrıntılı olay

yeri incelemesi, özellikli vakalarda verbal otopsi, her iki taraf açısından da ayrıntılı psikiyatrik muayene, eşlik eden koşulların ayrıntılı olarak incelenmesi son derece kritiktir. Özellikle çalışmamızda belirtildiği üzere aile içi şiddetin varlığı, kadın cinsiyet ve ikili intihar durumlarında ayrıntılı adli, tıbbi ve psikiyatrik muayene son derece elzemdir.

Yazar Katkıları: Çalışma Konsepti/Tasarımı: FTE, Veri Toplama: FTE, Veri Analizi /Yorumlama: FTE, Yazı Taslağı: FTE, İçeriğin Eleştirel İncelemesi: FTE, Son Onay ve Sorumluluk: FTE

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- 1.W. H. Organization, «Suicide worldwide in 2019: global health estimates.» 2021.
- 2.Küçük H, Aksu A. Elazığ'da görülen intihar olgularının adli tıp açısından incelenmesi. Düşünen Adam. 2002;15(1):16-20.
- 3.Demir S, Eray M, Dereli AK, Acar K. Denizli'deki intihar ölümlerinin analizi: 10 yıllık retrospektif otopsi çalışması. Adli Tıp Bülteni. 2018;23(2):93-99.
- 4.Celbiş O, Özdemir B. Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı'nda 1999-2002 yılları arasında ölü muayene ve otopsileri yapılan intihar olguları. Journal of Turgut Ozal Medical Center. 2005; 12(3):173-176.
- 5.Ergönen AT, Biçen E, Ersoy G. «COVİD-19 salgınında ev içi şiddet.» Adli Tıp Bülteni. 2020;25(özel sayı):48-57.
- 6.Artuk ME. İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 1994;4(1-2):113-142.
- 7.Koca M. Üzülmez İ. Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler 9. Baskı. Adalet Yayınevi. 2023.
- 8.Tulay ME. Türk Ceza Hukukunda İntihara Yönlendirme Suçu. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. 2020;26(2):814-837.